

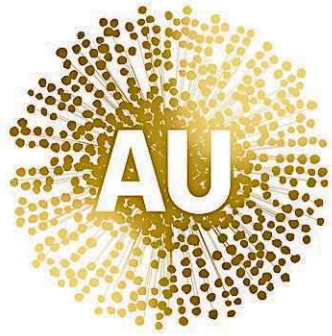
LOGOSTIEK

Aan welk land denken we bij het zien van dit logo? Denk die (lelijke) letters even weg, anders is het te makkelijk.

Australië heeft dus een nieuw logo. Preciezer gezegd: het is het logo voor Australia Unlimited, een soort uithangbord voor wat het continent allemaal voortbrengt. Dat gebruikte een logo van twee hoekige haakjes, die boemarangs moesten voorstellen. Dat kon beter. Daarom is er nu de goudkleurige bloesem van de wattle, het nationale plantje. In Nederland noemen we hem meestal acacia. Wattle, weten we dankzij Monty Python, rijmt op bottle.

De Australische minister van handel heeft het logo deze week goedgekeurd. Het is ook nog eens geïnspireerd door kunst van aboriginals en bij het ontwerp was een bedrijf betrokken met veel werknemers die afstammen van de oorspronkelijke bewoners. Elk stipje staat, volgens de toelichting, voor een individu, we zien hier de diversiteit bloeien. En AU, dat komt mooi uit, is niet alleen de afkorting voor Australië en voor Australia Unlimited, maar bovendien het chemisch symbool voor goud.

Leuk hoor. Maar daarmee was

de kous niet af. Want al snel was er het misverstand dat dit in plaats zou komen van het logo van Australian Made, met een gestileerde kangoeroe. Dat gerucht zorgde voor zoveel ophef, dat Australian Made woensdag een persbericht rondstuurde om een eind te maken aan de verwarring. „De kangoeroe is *here to stay*”, schrijven ze.

Lastiger is dat de goudkleurige wattle een goed idee leek toen ze er in december mee begonnen, maar na de pandemie wel heel erg doet denken aan die getekende stekelbolletjes die het covid-19 virus moeten voorstellen. Voorlopig trekken ze zich daar niks van aan en gaan ze gewoon door met de internationale verspreiding van dit nieuwe logo.

ASING WALTHAUS

FNV wil gelijke rechten huishoudelijke werkers

UTRECHT Huishoudelijk werkers horen dezelfde rechten te hebben als andere werknemers. Dat vindt de FNV, die het kabinet oproept een einde te maken aan hun uitzonderingspositie.

Huishoudelijk werkers krijgen volgens de vakbond bij ziekte vaak niet doorbetaald en komen bij baanverlies vaak niet in aanmerking voor een sociaal vangnet.

De risico's voor huishoudelijk werkers werden door de uitbraak van het coronavirus zichtbaar. Dat staat in een verkenning van de markt voor persoonlijk dienstverlening van de Sociaal Economische Raad. Naast het baanverlies riskeerden persoonlijk

dienstverleners met doorwerken hun eigen gezondheid of die van anderen, ondanks ziekteverschijnselen. „In deze coronacrisis zijn huishoudelijk werkers door de mazen van het vangnet gevallen. Na de lockdown viel hun inkomen weg en konden ze nergens aanspraak op maken”, zegt Zakaria Boufangacha van de FNV.

De SER onderzocht hoe in Finland, Zweden en Frankrijk fiscale prikkels worden ingezet om het aantrekkelijker te maken om taken in en rond huis uit te besteden. Dan gaat het om bijvoorbeeld mantelzorg of schoonmaken, boodschappen doen en strijken. In die landen zijn inmiddels positieve resultaten geboekt, schrijft de raad.

Toch compensatie voor ex-medewerkers Sandd

DEN HAAG Zo'n 8500 ex-medewerkers van postbedrijf Sandd krijgen alsnog een compensatie voor extra gewerkte uren die ze eerder niet uitbetaald kregen.

Vakbond FNV kwam tot een schikking met PostNL en Sandd van enkele miljoenen euro's. Volgens de bond heeft PostNL, dat Sandd inlijfde, daarmee voor een koninklijke weg gekozen.

Het conflict tussen Sandd en de FNV speelde al jaren. „Na tien jaar getouwtrek en juridische procedures met Sandd, komen we eindelijk weer in rustige vaarwater”, concludeert bestuurder Etienne Haneveld van FNV. „Deze

schikking is een goed gebaar van PostNL.” Volgens de bond heeft Sandd altijd ontkend dat er sprake was van misstanden en lag een jarenlange juridische strijd in het verschiet.

Alle postverspreiders die op 22 oktober 2019 in dienst waren, krijgen nu maximaal anderhalf maandsalaris. De exacte hoogte van de schikking is niet gemeld. FNV stelt dat na de introductie van een geliberaliseerde postmarkt de medewerkers de grote verliezers waren. De „keiharde concurrentie” zou over de hoofden van postverspreiders zijn uitgevochten. FNV klaagde lang over lagen lonen en misstanden.

Coachingsprogramma BeStart hielp de afgelopen vier jaar 36 start-ups in de duurzame technologie op weg. Nu komt er ook een speciaal coachingsprogramma voor bestaande mkb'ers. Daar blijven innovaties vaak nog op de plank liggen.

KARIN DE MIK

Deze drie bedrijven hielp BeStart op weg bij de vermarkting van een nieuw idee.

Recell: cellulose als grondstof

Het fietspad van wc-papier bij Jelsum werd in 2016 wereldnieuws. KNN Cellulose (zes werknemers) bedacht met partners het procédé waarmee uit rioolwater de grondstof cellulose werd 'gezeefd'. Deze grondstof, Recell geheten, kan worden hergebruikt, bijvoorbeeld voor de versteviging van asfalt. Maar ook in de bouw en de chemische industrie worden deze cellulosevezels toegepast. Het wordt bijvoorbeeld ook gemengd met beton, dat helpt scheurvorming te voorkomen. Ook wordt het gemixt met bioplastics. „Daardoor neemt de CO2-impact af”, licht directeur-eigenaar Erik Pijlman (40) toe. Drie jaar geleden volgde hij het coachingsprogramma van BeStart. „Een product vermarkten en vercommercialiseren is een vak apart. Daar heb je netwerken voor nodig. Al begonnen we niet op nul, want we hadden al een aantal financiers.” Bij BeStart leerde hij vooral om kritisch naar zijn vinding te kijken. „Waar zit de waarde? Waar zitten je klanten? Wie zit er op je product te wachten? Daar werd erg op gehamerd. En omdat je met gelijkgestemden zat, leerde je ook weer van elkaar.”

Deelname aan BeStart leverde Recel niet direct nieuwe afzetmarkten op, maar wel nieuwe waardevolle zakelijke contacten, vertelt Pijlman. Inmiddels wordt er samengewerkt met waterschappen, aannemers en diverse kennisinstellingen, waaronder de Rijksuniversiteit Groningen, Van Hall Larenstein en de Hanzehogeschool, waterschappen, aannemers en chemiebedrijf Nouryon. De volgende stap is om cellulose ook te onttrekken aan huishoudelijk afval. „Hiervoor werken we nu aan een groot ontwikkelprogramma met de RUG.”

FOTO CORNÉ SPARIDAENS

Na de zomer wil BeStart, dat jonge, innovatieve bedrijven via coachingprogramma's begeleidt, een speciaal programma opzetten voor mkb-bedrijven. „Deze ondernemers hebben al een succesvolle onderneming, maar hun ideeën blijven vaak op de plank liggen, omdat innovaties niet altijd de hoogste prioriteit hebben”, licht Ronald Wielinga (40) van BeStart toe.

Zij kunnen baat hebben bij een ander soort coachingsprogramma dan startende ondernemers. „Denk aan elkaar helpen met intervisie. Net als met de start-ups, willen we ons netwerk aanboren om ze te helpen bij de financiering van innovaties.” Ook worden ze geholpen bij het schrijven van een businessplan voor een nieuw product.

BeStart is het enige programma in Nederland dat startende ondernemers ondersteunt die zich richten op duurzame technologie (cleantech). Meestal gaat het om start-ups die een technologie hebben ontwikkeld die bijdraagt aan milieu, hergebruik van stoffen, beschikbaarheid van water of energiebesparing. Het coachingsprogramma van BeStart begon in 2016 en was een initiatief van Omrin, Paques, Watercampus en Ecomunitypark. Het programma wordt gefinancierd door het Innovatiepact Fryslân (IPF, waar de provincie en gemeenten in participeren), FB Oranjewoud en het Europese fonds RIF Bio-based. De begroting is 4 ton. Inmiddels heeft BeStart 36 bedrijven op weg geholpen bij de lancering van een product. Van die 36 zijn er nu nog 30 actief; 6 zijn gestopt. Een score van 83 procent, waar Wielinga heel tevreden mee is, zegt hij. In totaal is er in de start-ups 15 miljoen euro geïnvesteerd. Er werken in totaal 138 mensen bij de 30 bedrijven. Wielinga zou willen dat BeStart bekender werd, zodat er meer inschrijvingen komen. „Veel

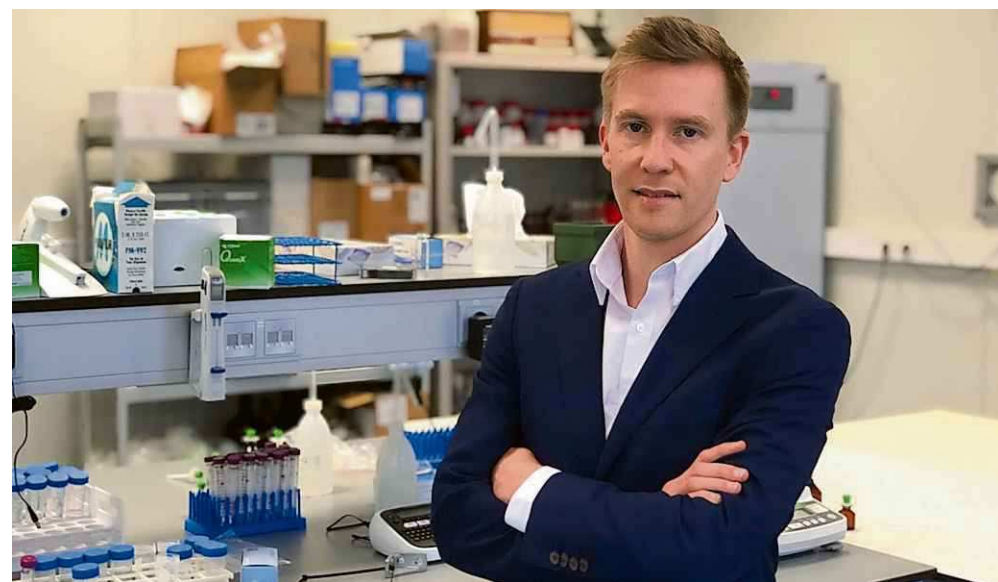
BeStart voorbij start-up

Fryslân Fungies: Oesterzwammen op koffiedik

Michiel de Groot (27) en Wander Oele (30) bedachten drie jaar geleden het concept om oesterzwammen op koffiedik te kweken. Aanvankelijk haalden ze dit koffiedik op, maar vorig jaar brachten ze de Fungi Farm op de markt: een compacte minikwekerij waarmee de paddenstoelen worden gekweekt met koffiedik dat op locatie vrijkomt. Voor dit nieuwe product namen ze deel aan het BeStart-programma. De coaching van BeStart vond De Groot „intensief”. „We werden gedwongen naar ons eigen product te kijken”, blikt hij terug op het programma, in de bescheiden werkplaats op industrieterrein De Zwette in Leeuwarden. „We wilden onderzoeken of er markt voor was. Dankzij de coaching konden we de minikwekerij nog eens goed doorlichten.” Er werden dit jaar vier oesterzwamkasten verkocht. Minder dan gehoopt. Corona sloeg ook hier toe. „Maar we zitten nu weer in een flow en verwachten dat de verkoop aantrekt”, aldus De Groot. Fryslân Fungies richt zich op de horeca, bedrijven en instellingen, maar er is ook een *growkit* voor particulieren. De „oesterzwamkast” springt in het oog en spreekt mensen aan, weet hij.

Het verhaal van het koffiedik, afval dat als voeding dient voor de oesterzwam, willen ze nu ook in educatieve programma's op scholen introduceren. „Paddenstoelen zijn een mooi, tastbaar product en oesterzwammen zijn een goede vleesvervanger. Koffiedik wordt normaal gesproken verbrand met het restafval. Nu krijgt het een nieuwe duurzame functie. Een schoolvoorbeeld van circulaire economie.”

FOTO NIELS WESTRA

CE-Line: technologie voor glastuinbouw

„Het irrigatiewater voor de glastuinbouw maak ik op de juiste smaak”, vertelt Wilco Dijkstra (32) van CE-Line uit Heerenveen. Hij ontwikkelde een meettechnologie en koppelde die aan een doseersysteem waarmee de exacte hoeveelheid voedingsstoffen automatisch aan het irrigatiewater wordt toegevoegd. Omdat de plant altijd de afgestemde nutriënten krijgt, levert dit een kwalitatief beter product op en meer opbrengst. Ook wordt bespaard op water, nutriënten en bestrijdingsmiddelen. „Deze meettechnologie was er nog niet. Tuinders schakelen tot nog toe hiervoor eens in de twee weken een laboratorium in. Dat is vrij omslachtig. Met onze techniek hebben ze continue data beschikbaar, waardoor ze gericht kunnen sturen op nutriënten.” CE-Line richt zich op vruchtgroenten, zoals tomaten, paprika's, komkommers en aubergines. Bij glastuinders is

veel interesse in zijn technologie, zegt hij. „Ze kunnen niet wachten.” In april werd een prototype opgesteld in Bleiswijk. Dijkstra is nu bezig de financiering rond te krijgen voor de productie. De systemen verwacht hij binnen anderhalf jaar op de markt te brengen. Vorig jaar nam hij deel aan BeStart. „Ik had het idee al, het prototype was in aanbouw, maar ik ben chemicus. Techniek is leuk, maar hoe zet ik een bedrijf op? Daarvoor kreeg ik handvatten tijdens het programma. BeStart heeft de juiste contacten en een groot netwerk. Mijn businessplan kon ik dankzij BeStart verder finetunen. Het begin was intensief met een bootcamp van twee dagen. Daarna hadden we een dag in de maand een sessie. Je wordt uitgedaagd, al is de ene start-up soms verder dan de andere.”

mensen weten nog niet dat we er zijn en wat we doen. We scouten wel en zijn altijd op zoek naar initiatieven. Maar we kunnen zeker wel wat bekender worden.” Startende ondernemers krijgen een-op-een-coaching en een groot netwerk. Wielinga: „Ons programma gaat in de kern ook over persoonlijke ontwikkeling. Mensen ontdekken wat hun drijfveer is en waar ze energie van krijgen.”

Van de 36 deelnemers kwamen er 32 uit Noord-Nederland. Het bedrijf Greencore uit Wageningen overweegt te verhuizen naar Friesland. Deze onderneming helpt grote bedrijven, voornamelijk voedselproducenten, bij het terugwinnen van producten uit hun afvalstromen. Het bedrijf SusPhos, dat hoogwaardige fosfaten uit afvalwater haalt, verhuisde Amsterdam in 2019 voor Balk, waar het onderdak vond bij Paques. Het bedrijf Water Night verliet Utrecht in 2017 en vestigde zich in Leeuwarden, omdat hier de Watercampus is gevestigd.

Bedrijven die zich inschrijven voor het programma en nog niet in Noord-Nederland gevestigd zijn, wordt gevraagd of ze bereid zijn de stap naar het Noorden te zetten. Verplicht worden ze hiertoe echter niet. „Dat kan ik niet”, meent Wielinga. „Uiteindelijk gaat het om de plek waar een onderneming het beste gedijt. En als die op een andere plek dan Friesland beter en sneller kan uitgroeien naar bijvoorbeeld 200 werknemers, zou het raar zijn het bedrijf op voorhand al te verplichten hierheen te komen.” Anderzijds is het wel de vraag die expliciet wordt gesteld, want het geld voor het coachingstraject wordt verstrekt door Friese overheden.

De meeste start-ups die BeStart hielp, groeiden in werknemers. De oudste deelnemers zijn de bedrijven met de meeste medewerkers. Bij toelating tot het programma moeten de deelnemers een pitch – korte

“
IEMAND MOET VOL
VOOR ZIJN IDEE WILLEN
GAAN EN OOK RISICO
DURVEN NEMEN

bedrijfspresentatie – houden om zichzelf te verkopen. Een jury beoordeelt of het idee en het product kansrijk zijn en of de ondernemer passie heeft, zich flexibel toont en in staat is om te netwerken. Wielinga: „Iemand moet vol voor zijn idee willen gaan en ook risico durven nemen. Als je iemand hebt die een dag in de week aan zijn onderneming wil besteden, weet je dat die niet geschikt is.” Niet alleen recentelijk afgestudeerde jonge mensen nemen deel aan BeStart, ook werknemers die jaren in loondienst hadden gewerkt, maar een eigen bedrijf wilden beginnen, melden zich aan.

Verdere criteria waarnaar wordt gekeken is of een product schaalbaar is, dat wil zeggen of een idee of product kan leiden tot werkgelegenheid. Maar of een bedrijf, dat al jaren vier werknemers heeft en niet uitbreidt, minder succesvol is, wil Wielinga niet beweren. „Integendeel. Als je je eigen boterham ermee kunt verdienen, vind ik dat je bedrijf succes heeft. Toch zijn we wel op zoek naar bedrijven die willen doorgroeien en hiermee de werkgelegenheid in het Noorden kunnen vergroten.”